

Nr 95.

Av herr **Rydén**, om anslag till resestipendier åt lärare i främmande levande språk vid de allmänna läroverken.

I det ordinarie reservationsanslaget till de allmänna läroverken ha sedan många år tillbaka bland övriga anslagsposter även ingått anslag till resestipendier, dels ett belopp av 15,000 kronor till resestipendier åt lärare i främmande levande språk, dels ett belopp av 6,000 kronor till reseunderstöd åt lärare särskilt vid de läroverk, där provårskurs är anordnad. Under krigsåren voro dock ifrågakörande resestipendier av naturliga skäl inhiherade. Vid riksdagarna 1920 och 1921 anvisades, efter framställning från Kungl. Maj:t, på extra stat förslagsanslag å respektive 15,000 kronor och 6,000 kronor till förstärkande av nämnda anslagsposter i reservationsanslaget, varigenom de disponibla anslagssummorna för angivna ändamål under åren 1921 och 1922 kommo att uppgå till respektive 30,000 kronor och 12,000 kronor. Vid riksdagarna 1922 och 1923 ifrågasattes intet extra anslag för berörda ändamål, utan beslöts tvärtom efter framställning från Kungl. Maj:t och, såsom det synes, väsentligen eller uteslutande av statsfinansiella skäl att minska reservationsanslaget till de allmänna läroverken med belopp, svarande mot de till resestipendier och reseunderstöd avsedda anslagsposterna. Från och med år 1923 hava sålunda inga medel funnits disponibla för berörda ändamål, och i statsverkspropositionen till innevarande riksdag har intet anslag härtill blivit ifrågasatt.

Det avbrott, som sålunda inträtt i läroverkslärarnas studieresor till de stora kulturländerna, är tvivelsutan till verklig skada för vårt undervisningsväsende och skadan blir större, ju längre avbrottet får fortgå. Det är i våra dagar mer än någonsin av vikt för lärarna att i främmande land få tillfälle att följa den pedagogiska utvecklingen samt tillgodogöra sig och sin undervisning de uppslag och förbättringar, som denna utveckling kan bringa. Alldeles särskilt är det av betydelse för lärarna i främmande språk att, så långt möjligt är, kunna uppehålla den direkta kontakten med de länder, i vilkas språk de undervisa. Vår tid har med allt skäl varit angelägen om att låta det *talade* språket komma till sin rätt, att låta det verkligt levande språket intaga en central plats i språkundervisningen. För att språkläraren skall vara i stånd att meddela en undervisning av antydd art, måste det

vara av synnerlig vikt, att han genom besök i vederbörande främmande land får tillfälle att vidmakthålla och utveckla sin egen färdighet att använda dess språk i tal som skrift samt att på samma gång göra direkta iakttagelser beträffande landets säregna förhållanden i olika hänseenden. Under snart ett årtionde hava möjligheterna för lärarna i främmande språk vid våra skolor att med stöd av statsstipendier vistas ute i Tyskland, England, Frankrike o. s. v. varit stängda med endast ett par års avbrott. Utan men för språkundervisningen vid läroverken kan ett sådant tillstånd icke upprätthållas. Det är nämligen icke möjligt att i längden för detta ändamål enbart bygga på lärarnas benägenhet och förmåga att härför offra av egna medel, utan det måste anses vara en nödvändighet för staten att här lämna sitt ekonomiska bistånd. Önskvärt vore, att båda de nämnda anslagsposterna till befrämjande av lärares studieresor i främmande land kunde återupptagas i reservationsanslaget. Lämpligen torde dock en sådan åtgärd för närvarande böra begränsas till det anslag, som är avsett till resestipendier åt lärare i främmande språk, vilket anslag synes mest oundgängligt.

På grund av vad jag sålunda anför, får jag hemställa,

att riksdagen ville besluta, att i riksstaten för budgetåret 1924—1925 under det ordinarie reservationsanslaget till de allmänna läroverken åter upptaga anslagsposten till resestipendier åt lärare i främmande levande språk och att för detta ändamål höja samma anslag med 15,000 kronor, från i statsverkspropositionen beräknade 7,651,377 kronor, till 7,666,377 kronor.

Stockholm den 21 januari 1924.

Värner Rydén.
